

KOMENTARI na Zakon o sveučilištu

Kratice:

- ZS: Zakon o sveučilištu
- ZVO: Zakon o visokom obrazovanju
- ZZD: Zakon o znanstvenoj djelatnosti
- ZZDVO: Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (2003 god)
- ZVU: Zakon o visokim učilištima (1993 god)

U zakonu nisu definirani osnovni pojmovi, ali ako uzmemo u obzir podrednu primjenu ZVO-u niti ne moraju biti.

AUTONOMIJA SVEUČILIŠTA

Predlagatelj je u čl. 4 izostavio akademsku samoupravu tj. neke dijelove akademske samouprave je pogrešno uključio u definiciju autonomije sveučilišta. Konkretno, radi se o izboru nastavnika, suradnika i čelnika; utvrđivanju pravila studiranja i upisa studenata; upravljanje resursima. S druge strane, na sveučilište se primjenjuju odredbe propisa zakona o visokom obrazovanju u kojem je akademska samouprava definirana u čl. 3 st. 3. Dakle, u st. 2 treba ubaciti akademsku samoupravu, a u st. 4 razdvojiti akademsku samoupravu i sveučilišnu autonomiju.

St. 6 čl. 4 je nejasan, ali pretpostavljam da zakonodavac traži mišljenje i mora dati očitovanje.

U čl. 5 st. 2 treba dodati «ili ako postoji neposredna opasnost za život i zdravlje ljudi ili za imovinu», kao u čl. 55 ZZDVO-a

Posebni zakon bi trebao biti Zakon o kaznenom postupku, a ZZDVO ima i «Pretraga visokog učilišta može se poduzeti bez nazočnosti čelnika, odnosno osobe koju on ovlasti, samo ako se oni bez opravdana razloga nisu odazvali pravodobnom pozivu.»

Predlagatelj je zaboravio naglasiti znanstveni rad u misiji sveučilišta. ZZDVO kao zadaće sveučilišta definira: «Zadaće sveučilišta su znanstveno, umjetničko i razvojno istraživanje, posebice ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, umjetničko stvaralaštvo i stručni rad te na njima utemeljeno preddiplomsko, diplomsko i poslijediplomsko obrazovanje. Svoje zadaće sveučilište ostvaruje u skladu s potrebama zajednice u kojoj djeluje. »

USTROJ SVEUČILIŠTA

St. 1 čl. 8 je upravo smiješan. Definicija sveučilišta bi trebala biti vezana uz njegovu osnovnu djelatnost (znanost i nastava), a ne ustrojavanje sastavnica. Nadalje, termin pravna osoba treba zamijeniti s ustanova. ZZDVO definira sveučilište kao «Sveučilište je ustanova koja osniva i provodi sveučilišne studije u najmanje dva znanstvena i/ili umjetnička područja u većem broju polja te interdisciplinarnu studiju kao autonomni i integrirani proces, neposredno ili putem svojih fakulteta, umjetničkih akademija i odjela koje osniva sukladno ovom Zakonu.», dok ZVU koristi sljedeću definiciju sveučilišta «visoko učilište koje ustrojava i izvodi sveučilišne studije, znanstveni i visokostručni rad i razvija vrhunsko umjetničko i tehnološko

stvaralaštvo». Dakle, pojam sveučilišta se u hrvatskoj legislativi oduvijek vezao uz temeljnu misiju sveučilišta, a ne činjenicu da sveučilišta imaju sastavnice. Konačno, već ovaj stavak krši autonomiju sveučilišta po pitanju ustroja jer obvezuje sveučilište da ima sastavnice.

St. 3 također krši autonomiju sveučilišta navodeći minimalan broj sastavnica. Pojam sveučilišta trebalo bi vezati prvenstveno uz širinu znanstvenog i/ili umjetničkog djelovanja. Stoga je ispravan kriterij koji ustanova treba ispuniti da bi dobila status sveučilišta onaj iz ZZDVO-a *“osniva i provodi sveučilišne studije u najmanje dva znanstvena i/ili umjetnička područja u većem broju polja”*.

Zakon o ustanovama u čl. 9 navodi *“Podružnica je ustrojbeno jedinica ustanove za koju je aktom o osnivanju ustanove ili statutom ustanove određeno da obavlja dio djelatnosti ustanove i da sudjeluje upravnom prometu. Podružnica nije pravna osoba, te njenom djelatnošću i poslovanjem prava i obaveze stječe ustanova”*. Posljedično, iz st. 3 slijedi da sastavnice ne mogu imati pravnu osobnost. Alternativno tumačenje je da najmanje tri sastavnice sveučilišta moraju biti ustrojene kao podružnice, dok ostale mogu i same biti ustanove. Osim što i ovakva interpretacija narušava autonomiju sveučilišta, ona pokazuje da je odredba nejasna što nije u skladu s vladavinom prava.

Nadalje, prema st. 3 sveučilište ne bi moglo biti neposredni nositelj studija pa se njime narušava autonomija u organiziranju nastavnog procesa.

St. 4 je nastavak nejasne odredbe iz st. 3. Ako st. 3 interpretiramo na način da sve sastavnice moraju biti podružnice, sveučilište im statutom nikako ne može dati pravnu osobnost (zakon o ustanovama). Ako st. 3 interpretiramo tako da najmanje tri sastavnice moraju biti ustrojene kao podružnice, ostale mogu biti ustrojene kao ustanove. U tom slučaju je nejasno zašto samo fakulteti i akademije mogu imati pravnu osobnost, dok odjeli ne mogu. Treba napomenuti da u ZS-u, kao ni u ZVO-u fakulteti, akademije i odjeli uopće nisu definirani. ZZDVO postavio je precizne definicije navedenih sastavnica sveučilišta

- *“**Fakultet** je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne studije te razvija znanstveni i stručni rad u jednom ili više znanstvenih i stručnih polja.”*
- *“**Umjetnička akademija** je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne umjetničke studije te razvija vrhunsko umjetničko stvaralaštvo i znanstvenoistraživačku djelatnost u području umjetnosti.”*
- *“**Sveučilišni odjel** se osniva kao sastavnica sveučilišta koja sudjeluje u izvedbi studijskih programa te razvija znanstveni, umjetnički i stručni rad u jednom znanstvenom polju ili interdisciplinarnom znanstvenom području te sudjeluje u izvedbi studija.”*

Osim toga, detaljno su uređena i tijela fakulteta, akademije i odjela, kao i njihov odnos prema sveučilišnim tijelima. Iz gore navedenih definicija razvidno je da fakultet i akademija imaju veći stupanj samostalnosti tj. da samostalno ustrojavaju studije, dok nastavnici zaposleni na odjelu sudjeluju u izvođenju studija na cijelom sveučilištu (npr.

nastavnici Odjela za fiziku izvode nastavu fizike i na ostalim fakultetima). . Identične definicije fakulteta, akademije i odjela možemo naći u ZVU što pokazuje da su ti pojmovi, zajedno sa svojim značenjem dio hrvatske sveučilišne tradicije. U okviru ZS i ZVO ne navode se nikakve definicije fakulteta, akademije i odjela (samo po sebi nedopustvo) pa je nejasno zbog čega bi samo fakultet i akademija mogli imati pravnu osobnost. Dodatnu pravnu nesigurnost unosi pojam “u opravdanim slučajevima”. Ako u zakonu čak ni pojmovi fakultet i akademija nisu definirani, kako ćemo procijeniti koji fakultet ili akademija treba imati pravnu osobnost, a koji ne?

Situacija u kojoj nešto što nije pravna osoba ima žiro-račun je toliko iznimna da se mora predvidjeti zakonom i može voditi samo manjoj kontroli od trenutne.

St. 5, u kombinaciji sa st. 4 (od sastavnica samo fakultet i akademija mogu imati pravnu osobnost) sugerira da druge ustanove i pravne osobe koje sveučilište osniva nisu sastavnice sveučilišta, nego su izvan njega. To je suprotna praksa od dosadašnje.

UPRAVLJANJE SVEUČILIŠTEM **REKTOR**

Uz čl. 10 koji se tiče rektora trebalo bi definirati i prorektore (tim više jer se u st.5 čl 12 spominje termin prorektor).

Zadnja točka st. 1 čl. 10 kaže “obavlja druge poslove utvrđene zakonom i statutom sveučilišta”, ali postoji i zakon o visokom obrazovanju koji također predviđa određena zaduženja rektora. Istina, u čl. 3 zakona se definira podredna primjena zakona o visokom obrazovanju, ali samo ako ovim zakonom nije drugačije određeno. Prema st. 1 rektor može obavljati poslove utvrđene samo zakonom o sveučilištu i statutom. Svi ključni poslovi rektora trebali bi biti objedinjeni u jednom članku.

St.2 čl. 10 krši autonomiju sveučilišta u izboru čelnika. Nema nikakvog opravdanog razloga da rektora potvrđuje sveučilišno vijeće. Osim toga, nije zadan rok u kojem vijeće treba potvrditi rektora, kao što nije predviđena ni procedura u slučaju da izabrani rektor ne bude potvrđen. Ponavljaju li se izbori u cijelosti, da li rektor kojem istječe mandat postaje obnašatelj dužnosti rektora? Ukoliko predlagatelj smatra da neke kategorije osoba nisu prihvatljive za funkciju rektora kriterije mora precizno navesti u zakonu. Moglo bi se zahtijevati da rektor bude redovni profesor sveučilišta, da ima iskustvo u upravljanju unutar sustava visokog obrazovanja, vođenju međunarodnih projekata, da nije kažnjavan, da se protiv njega ne vodi istraga itd. Nedopustivo je prepustiti predstavnicima osnivatelja da proizvoljno odlučuju tko je pogodan za dužnost rektora.

St.3. čl. 10, u sprezi s st. 2, također krši autonomiju sveučilišta u izboru čelnika. Sveučilišno vijeće bi kroz taj članak moglo konstantno blokirati izbor rektora nepotvrđivanjem i postavljati vršitelja dužnosti.

St.5 čl. 10. krši autonomiju sveučilišta jer rektora bira senat, a razrješuje ga

sveučilišno vijeće Razlozi su potpuno nejasni posebice jer su razlozi za razrješenje precizno navedeni, a sveučilišno vijeće u ulozi nadzornog tijela može Ministra upozoriti na moguće nepravilnosti u radu rektora. Dodatnu nejasnoću unosi točka 2 prema kojoj vijeće razrješuje rektora na prijedlog senata, usvojenog dvotrećinskom većinom. Odnosi li se to na dvotrećinsku većinu svih članova ili samo članova nazočnih na sjednici senata? Mora li u tom slučaju vijeće razriješiti rektora? Time bi uloga vijeća potpuno izgubila smisao. S druge strane, postoji opasnost da senat želi razriješiti rektora, a članovi vijeća to odbijaju, posebno jer se traži dvotrećinska većina svih članova. Time ovaj članak zasigurno krši autonomiju sveučilišta u izboru čelnika.

SENAT

U čl. 11 st. 1 točka 3 izostavljeno je da suglasnost na pravilnik o financiranju daje sveučilišno vijeće.

Zadnja točka st. 1 čl. 11 kaže "obavlja druge poslove utvrđene zakonom i statutom sveučilišta", ali postoji i zakon o visokom obrazovanju koji također predviđa poslove senata. Istina, u čl. 3 zakona se definira podredna primjena zakona o visokom obrazovanju, ali samo ako ovim zakonom nije drugačije određeno. Prema st. 1 senat može obavljati poslove utvrđene samo zakonom o sveučilištu i statutom. Svi ključni poslovi senata trebali bi biti objedinjeni u jednom članku.

st. 2 čl. 11 krši autonomiju sveučilišta jer nema nikakvog opravdanog razloga za ograničavanjem broja članova senata. Uz predviđeni broj studenata, na SuZ-u akademski nastavnici s trećine sastavnica uopće ne bi bili zastupljeni, što je u kontradikciji s definicijom senata kao predstavničkog tijela.

St.4 čl 11 krši autonomiju sveučilišta jer nema nikakvog opravdanog razloga zbog kojeg čelnici sastavnica ne bi mogli biti članovi senata.

SVEUČILIŠNO VIJEĆE

Zadaće sveučilišnog vijeća navedene na početku čl. 12 (nadzire zakonitost rada sveučilišta, racionalnu upotrebu materijalnih i kadrovskih resursa) u potpunom su raskoraku s poslovima vijeća navedenim u nastavku članka (potvrđuje izbor rektora, daje suglasnost na statut i pravilnik o financiranju sveučilišta, potvrđuje strategiju, organizacijski elaborat i prijedlog programskog ugovora, ukida ili obustavlja od izvršenja odluke koje su donijela tijela sveučilišta ukoliko su takve odluke u suprotnosti sa zakonom i/ili statutom, u postupku utvrđenom općim aktom sveučilišta, odobrava godišnja izvješća o provedbi strategije sveučilišta i programskog ugovora te financijska izvješća, nadzire trošenje sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske, te upravljanje financijskim sredstvima sukladno zakonu i statutu sveučilišta). ZZDVO kao tijelo sveučilišta predvidio je sveučilišni savjet s vrlo sličnom zadaćom «*brine o razvoju sveučilišta i njegovoj interakciji s društvom u kojemu djeluje te raspravlja i potvrđuje strateške i razvojne odluke senata, sukladno statutu sveučilišta; Sveučilišni savjet nadzire izvršavanje zadaća sveučilišta u skladu s člankom 3. i 53. ovoga Zakona, posebno zakonitost njegova rada, racionalnu*

uporabu kadrovskih i materijalnih resursa, ostvarivanje odluka senata te obavlja druge poslove predviđene aktom o osnivanju i statutom. », ali je naveo i «*Sveučilišnom savjetu ne mogu se dati nadležnosti kojima bi se utjecalo na autonomiju sveučilišta.*» Budući da su zadaće praktički iste, nejasna je motivacija promjene terminologije, kao i drastično povećanje ovlasti sveučilišnog vijeća.

U čl. 12 koriste se tri izraza «daje suglasnost» (statut, pravilnik o financiranju), «potvrđuje» (strategiju, organizacijski elaborat i prijedlog programskog ugovora) i «odobrava» (godišnja izvješća...). U praksi postoje prijepori oko značenja pojedinog termina pa ih treba točnije definirati. Prijedlozi ne samo da ne predviđaju nikakav postupak u slučaju nepotvrđivanja, neodobravanja i neizdavanja suglasnosti, nego ne predviđaju ni rokove u kojima se vijeće mora oglasiti. Sukladno tome, vijeće bi moglo potpuno blokirati rad sveučilišta na duže vrijeme.

Od poslova nedostaje imenovanje v.d.-a rektora i razrješenje istog, ali isti su ionako neustavni.

St. 2 čl. 12 je nejasan. Imenuju li se članovi vijeća s iste liste ili postoji lista senata i lista Vlade. Zašto samo članovi koje imenuje Vlada moraju imati pozitivno mišljenje saborskog odbora? Koji je postupak imenovanja zajedničkog člana, kojom većinom ga se bira? Dodatno, ovaj cijeli postupak potiče konflikt sveučilište-osnivatelj, umjesto da se promiče suradnja.

St. 3 je također nejasan. Što znači razuman rok? Kojim postupkom bi HAZU imenovao zajedničkog člana i s koje liste? Imenuje li ga skupština akademije ili predsjedništvo? Koja većina je potrebna? Dodatno, predlagatelj bi morao promijeniti i Zakon o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti i njezin statut da bi akademija mogla provesti ovako nešto. U kojem roku je akademija dužna imenovati devetog člana vijeća, posebno uzevši u obzir da se redovita skupština sastaje dva puta godišnje (statut HAZUa, čl. 40)? Smije li član HAZU-a biti ujedno i član sveučilišnog vijeća?

St. 4 je također nejasan. Kriteriji moraju biti precizno razrađeni npr. redoviti profesor, istaknuti znanstvenik, međunarodno iskustvo, iskustvo u upravljanju u području visokog obrazovanja itd.

St. 5 Upravo je nevjerojatno da zaposlenici sveučilišta ne mogu biti članovi sveučilišnog vijeća. S obzirom na ovlasti vijeća, situacija u kojoj bi zaposlenici konkurentskih institucija bili članovi vijeća je apsurdna.

Dodatno, nije jasan postupak razrješenja pojedinog člana vijeća.

Procedura donošenja poslovnika o radu vijeća uopće nije definirana. Uz pretpostavku da ga donosi vijeće, potrebno je precizirati kojom većinom.

Dodatna pravna nesigurnost nastaje jer nije jasno čije interese zastupa sveučilišno vijeće. Naime, četiri člana imenuje senat (zastupaju sveučilište), a četiri Vlada (zastupaju osnivatelja). Deveti član imeuje se dogovorom preostalih osam ili ga imenuje HAZU. Vrlo slično rješenje može se naći u ZVU «Upravo vijeće ima 6 do 12 članova, osnivatelj imenuje polovicu s liste senata, a polovicu s liste ministra, predsjednika biraju članovi među sobom, u slučaju podijeljenog broja glasova odlučuje glas predsjednika». Takvo rješenje je osporeno od strane Ustavnog suda (odluka U-I/902/1999) pri čemu je Sud istaknuo

« Zbog svega navedenog predlagatelj je u pravu kada u podnesku ističe da upravno vijeće može imati takav sastav, takav način odlučivanja i takvu odgovornost da nije moguće odrediti ustanovljava li Zakon upravno vijeće zato da predstavlja interese sveučilišta ili osnivatelja sveučilišta ili pak samih članova upravnog vijeća. Osim toga, odredba članka 106. stavka 7. koja propisuje da u slučaju podijeljenog broja glasova odlučuje glas predsjednika, omogućuje da u upravnom vijeću javnog sveučilišta koje je za svog predsjednika izabralo člana imenovanog na prijedlog osnivatelja odlučujući utjecaj ima osnivatelj, a u upravnom vijeću koje je za svog predsjednika izabralo člana imenovanog na prijedlog senata odlučujući utjecaj ima sveučilište, te se i stupanj autonomije sveučilišta u ta dva slučaja razlikuje. Zbog svega navedenog, valjalo je odredbe članka 106. stavaka 3. i 4. ukinuti kao nesuglasne s ustavnim jamstvom autonomije sveučilišta.»

OSNIVANJE I STATUSNE PROMJENE SVEUČILIŠTA

Čl. 13, st 1 i 2 navode da su javna sveučilišta ustanove. Trebalo bi naglasiti da sveučilišta osniva Republika Hrvatska iako to već slijedi iz ZVO-a (čl. 10, st 2)

Čl. 13, st 3. Da li i privatna sveučilišta moraju biti ustanove? Do sada je bilo tako (ZZDVO, čl. 49, st 3), a sada se zakon o ustanovama više ne spominje.

Čl. 14, st 2. Organizacijski elaborat nije precizno definiran. Nije jasno tko ga predlaže i donosi na senat, osim da ga potvrđuje sveučilišno vijeće. Bitno je uočiti da organizacijski elaborat nije moguće donijeti bez sveučilišnog vijeća, čime se krši autonomija sveučilišta po pitanju ustroja. Smatra li predlagatelj da na organizacijski elaborat mora postaviti neka ograničenja, treba ih navesti u zakonu kao i preciznu definiciju organizacijskog elaborata.

Čl. 14, st 2. Da li je preustroj nužan da bi se donio novi statut tj. može li se donijeti novi statut bez preustroja (npr. ukoliko sveučilište ne želi mijenjati status sastavnica)? Pitanje je posebno bitno jer iz st. 3 slijedi da preustroj možemo provesti tek kroz programski ugovor. Dodatno, st. 3 implicira da Vlada putem programskog ugovora odobrava novi ustroj sveučilišta čime se grubo narušava autonomija po pitanju ustroja. Smatra li predlagatelj da na ustroj sveučilišta mora postaviti ograničenje, ona moraju biti navedena u zakonu.

Čl. 15 je postojao u nešto skraćenom obliku i u dosadašnjem zakonu « Zajednica sveučilišta je ustanova u koju se udružuju dva ili više sveučilišta i koja ima sva prava i obveze sveučilišta, sukladno ovom Zakonu i Zakonu o ustanovama. Njezino ustrojstvo uređuje se aktom o osnivanju i statutom. ». Problem ovog stavka je da

bismo mogli imati samo zajednicu javnih sveučilišta, a ne i privatnih jer privatna ne moraju nužno biti ustanove. Također, ne bismo mogli imati ni zajednicu javnog i privatnog sveučilišta.

FINANCIRANJE SVEUČILIŠTA

Zakon o sveučilištu i zakon o znanosti drugačije definiraju komponente proračuna, a obadvoje bi se u pravilu trebalo primijeniti na sveučilišta. U zakonu o znanosti nema izvedbene, a ima natječajne komponente.

U zakonu o sveučilištu, u osnovnu proračunsku komponentu ulaze izdaci za kapitalna ulaganja, dok su u zakonu o znanosti ti troškovi u razvojnoj komponenti. Za sveučilišta se osnovna komponenta može uvećati kod novog zapošljavanja, dok su znanosti nova radna mjesta u razvojnoj komponenti.

Natječajni prihodi instituta odgovaraju našem proračunu vlastitih prihoda. Ostalo je nejasno kako se utvrđuje taj proračun.

Istina je da u nedoumici moramo primijeniti zakon o sveučilištu, ali ova doza pravne nesigurnost nije ničim opravdana.

Uloga Nacionalnog vijeća u određivanju parametara izvedbenih ugovora je protuustavna. Ograničenje financijske autonomije (a izvedbena komponenta to zasigurno jest) mora biti definirano zakonom, a ne prepušteno samovolji Nacionalnog vijeća, tim više jer su sveučilišta zastupljena s 6 od 13 članova.

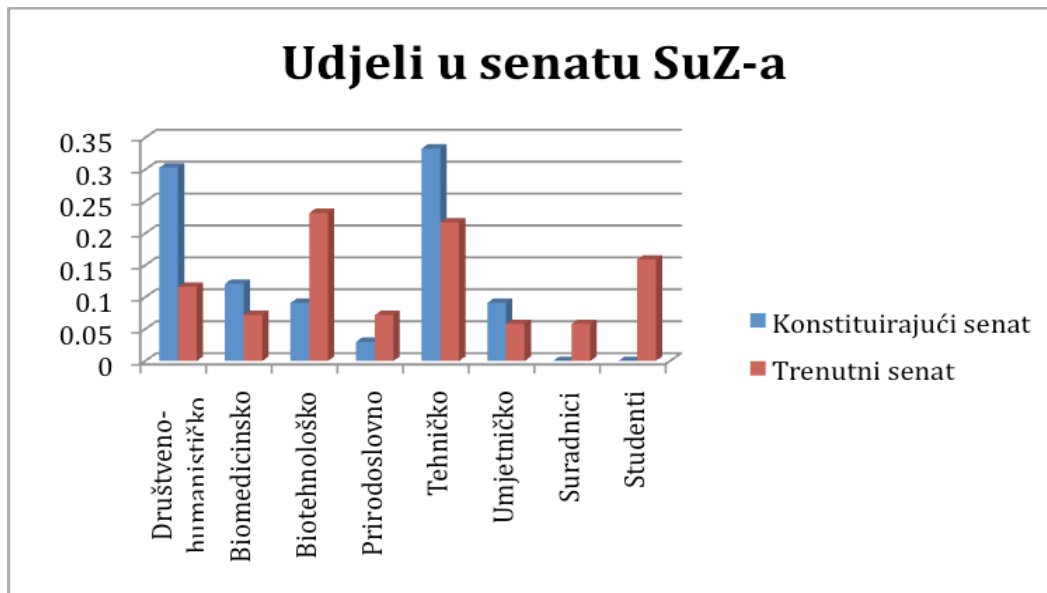
IMPLEMENTACIJSKE MJERE

ČL 29 predstavlja drastično kršenje autonomije sveučilišta, a zapravo je prepisan iz ZVU-a koji člankom 153 određuje da *«znanstveno-nastavničko vijeće sveučilišta nastavlja raditi kao sveučilišni senat, a čine ga rektor, prorektori i dekani fakulteta i akademija. Ostalim članovima znanstveno-nastavnčkog vijeća, kao i od ovog vijeća osnovanim tijelima prestaje mandat danom stupanja na snagu ovog zakona»*. Bitno je napomenuti da su znanstveno-nastavno vijeće prema Zakonu o usmjerenom obrazovanju (čl. 177) u pravilu činili svi odgojno-obrazovni radnici i predstavnici učenika odnosno studenata i drugih polaznika usmjerenog obrazovanja pa je očito zakonom bilo nužno definirati članove senata do izbora novog. S druge strane, ZZDVO koji je također predviđao bitne promjene u načinu rada sveučilišta je ostavio sva tijela netaknuta i odredio rok za usklađivanje statuta s novim zakonom (čl. 114)

Sastav konstituirajućeg senata u potpunom je raskoraku sa samim prijedlogom zakona jer je sastavljen baš od čelnika sastavnica. Studenti su potpuno isključeni iz rada konstituirajućeg senata. Ovakva praksa je doista nezamisliva i nedopustiva, pogotovo imajući u vidu činjenicu da je sudjelovanje studenata u odlučivanju na sveučilištu obaveza u svim civiliziranim zemljama. Stavljajući li predlagatelj time izvan snage i zakon o studentskom zboru, a samim time i rasušta isti? Dodatno, upravo konstituirajući senat bi trebao donijeti privremeni statut koji definira izbore i

pravila rada u prijelaznom razdoblju koja se nesumnjivo tiču i studenata u svim pogledima.

Osim toga, sastavnice sveučilišta nisu jednako velike pa bi senat sastavljen od čelnika marginalizirao velike fakultete. Primjerice, prirodoslovlje u Zagrebu bi zastupao samo dekan PMFa. Skica konstituirajućeg senata na zagrebačkom sveučilištu govori sama za sebe.

Nema nikakvog racionalnog razloga zbog kojeg postojeći senat ne bi mogao uskladiti statut s odredbama novog zakona. Ne postoji razlog ni za donošenjem privremenog statuta, kad bi trenutni senat mogao mirno raditi na organizacijskom elaboratu i novom statutu u sljedećih godinu i pol. Implementacijske mjere ne govore ništa o trenutnom sveučilišnom savjetu pa bi sveučilište barem 9 mjeseci bilo bez nadzornog organa.

Slijedi kratka skica implementacijskih mjera uz pretpostavku stupanja zakona na snagu 1. lipnja

1. konstituirajući senat u periodu od 1. lipnja 2011. do 1. rujna 2011. donese privremeni statut
2. do 1. prosinca 2011. se provedu izbori za senat
3. do 1. ožujka 2012. bi trebali imati imenovano sveučilišno vijeće (uz pretpostavku da sabor i vlada funkcioniraju)
4. pretpostavimo da je organizacijski elaborat već napisan i da ga sveučilišno vijeće odobri isti dan tj. 1. ožujka 2011.
5. Prema članku 29. (stavak 11) sveučilište ima 6 mjeseci da donese novi statut sukladno članku 14. (preustroj). Novi statut bi trebao stupiti na snagu 1. rujna 2012.

6. Preustroj se vrši kroz programski ugovor pa bi čekali preko godinu dana sa novim statutom i starim ustrojem, dakle u potpuno pravnom vakuumu.
7. Dodatno, do 1. travnja 2012. sveučilište mora imati definirana pravila studiranja za ak. god. 2012/2013 kada kreće novi model studija pa privremeni statut zapravo mora imati sve elemente pravog statuta. Rok od tri mjeseca za njegovo donošenje je time postao apsurdan, kao i sastav konstituirajućeg senata.
8. S druge strane, prema članku 31. (stavak 3) moramo uskladiti statut s odredbama novog zakona prije prijedloga programskog ugovora. Privremeni statut bi već trebao biti usklađen, a u međuvremenu smo dobili i stalni statut u točki 5.

FINANCIJSKO UPRAVLJANJE:

Čl. 22, st 3 predviđa ustrojavanje jedinstvenog informacijskog sustava bez ikakvih rokova za uspostavu.

USTANOVA ILI NEUSTANOVA:

Iako iz čl. prijedloga slijedi da privatno sveučilište ne mora biti ustanova, čl. 3 (podredna primjena zakona o ustavnovima), čl. 8, st 3, čl. 10, st 1 i st 3, čl. 14 sugeriraju da se i na privatna sveučilišta primjenjuj zakon o ustanovama.

Iz svega navedenog, razvidno je da je praktički cijeli zakon u neskladu s Ustavom RH tj. da je predlagatelj potpuno nekompetentan.

Dakle, relevantni članci Ustava

Članak 67.

Jamči se autonomija sveučilišta.

Sveučilište samostalno odlučuje o svom ustrojstvu i djelovanju, u skladu sa zakonom.

Članak 16.

Slobode i prava mogu se ograničiti samo zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje.

Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.

Osim navedenih članaka Ustava relevantna je i odluka Ustavnog suda U-I/902/1999 kojom je detaljno razrađen pojam autonomije sveučilišta u hrvatskoj praksi. Sud je zauzeo načelno stajalište da članak 67. Ustava sadrži :

i) ustavno utvrđenje da je autonomija nužna za samo postojanje sveučilišta, jer sveučilište, kao ustanova koja stvara nove znanstvene spoznaje i uvodi studente u znanosti, može postojati samo u mjeri u kojoj samostalno uređuje svoje ustrojstvo i djelovanje. To je ostvarivo samo u slučaju ako je sveučilište organizacijski i funkcionalno neovisno o drugim tijelima koja imaju vlast ili drugu moć da utječu na uređenje ustrojstva i na djelovanje sveučilišta;

ii) ustavno utvrđenje da sveučilište ima pravo samostalno odlučivati o svom ustrojstvu i djelovanju, u skladu sa zakonom, što znači da odlučivanje o ustrojstvu i djelovanju pripada, silom ustavne odredbe, u područje akademske samouprave (domaine reservč) sveučilišta.

Ustavni sud utvrdio je da zakonska razrada autonomije sveučilišta mora biti poduzeta radi poticanja i pomaganja razvitka znanosti, kulture i umjetnosti, što isključuje pravo da se Ustavom zajamčena autonomija sveučilišta zakonom ograničava u području koje je izrijekom utvrđeno kao temeljni sadržaj akademske samouprave, dok u svim ostalim pitanjima ograničenja moraju biti legitimna, to jest usklađena s ustavnim ciljevima. Sud je, nadalje, zauzeo stajalište da su, osim pridržaja prava osnivatelja i drugih subjekata o kojima sveučilište ovisi, zakonska ograničenja autonomije sveučilišta dopustiva samo zbog razloga navedenih u članku 16. Ustava. Međutim, i u tom slučaju konkretni javni interes da se autonomija sveučilišta ograniči mora biti jači od interesa sveučilišta da se autonomija ostvari, a ograničenja su dopustiva samo ako se svrha zbog koje se ona propisuju ne može ostvariti blažim sredstvima. I tada, međutim, ograničenja moraju biti racionalno usmjerena na postizanje opravdanih regulativnih svrha. Prema tome, sva ograničenja propisana Zakonom o visokim učilištima koja zadiru u temeljni sadržaj autonomije sveučilišta izražen u ovlastima pripadajućim akademskoj samoupravi, odnosno koja nisu utemeljena na razlozima propisanim u članku 16. Ustava ili koja ne izvire iz prava osnivatelja ili iz prava onih koji podupiru sveučilište ili nad njegovim radom provode stručni nadzor, odnosno koja su utemeljena, ali su nerazmjerna u odnosu na svrhu koja se njima želi postići, moraju se smatrati nesuglasnima Ustavu Republike Hrvatske.

Jednostavnije, svako ograničenje autonomije sveučilišta po pitanjima unutaršnjeg ustroja, izbora nastavnika i čelnika, obrazovnih, znanstvenih, umjetničkih i stručnih programa, pravila studiranja i upisa studenata, odlučivanja o međunarodnoj suradnji i projektima, kao i financija:

- Mora uključivati obrazloženje tj. jasno naznačenu potrebu zbog koje se ograničenje uvodi (čl. 16 Ustava)
- Mora biti propisano zakonom, a ne ostavljeno na odlučivanje nekom tijelu
- Mora biti razmjerno javnoj potrebi tj. javni interes mora biti jači od interesa sveučilišta da ostvari autonomiju, a mora biti i vidljivo da ne postoje blaža sredstva ograničenja koja bi postigla isti cilj.

Sve tri točke slijede iz čl. 16 Ustava i potpuno su općenite, a ne vezane specifično uz sveučilište.

Nekoliko ilustrativnih primjera iz ZS-u:

1. Određivanje minimalnog broja sastavnica sveučilišta. Javni interes je da sveučilište ima određenu širinu djelovanja, stoga je dovoljan kriterij *“osniva i provodi sveučilišne studije u najmanje dva znanstvena i/ili umjetnička područja u većem broju polja”*.
2. Oduzimanje pravne osobnosti sastavnica. Javni interes je da sveučilište djeluje kao usklađena cjelina. Stoga je dovoljno zakonom jasno propisati koje zajedničke službe, informatički sustavi i pravilnici (npr. pravilnik o studiranju) moraju biti ustrojene na razini sveučilišta, zajedno s rokovima u kojima to mora biti ostvareno.
3. Ograničavanje broja članova senata na 30. Ne postoji nikakav javni interes za ograničavanjem broja članova senata.
4. Nadzorne zadaće sveučilišnog vijeća. Vijeće je po definiciji nadzorni organ pa je njegovo uspostavljanje zacijelo opravdano javnim interesom da sveučilište djeluje u skladu sa zakonom i svojim općim aktima, kao i da resurse koristi racionalno. Dakle, od ovlasti Vijeće bi trebalo imati ovlast definiranu st. 5 čl. 60 ZZVDO-a *“Sveučilišni savjet radi na sjednicama. U radu sveučilišnog savjeta sudjeluje rektor bez prava glasa. Sveučilišni savjet najmanje jednom godišnje podnosi izvješće osnivaču. O podnesenom izvješću obavještava se senat sveučilišta. U slučaju težih nepravilnosti u radu sveučilišta, posebice ako nadležna tijela ne otklone uočene nepravilnosti, sveučilišni savjet može sazvati senat radi raspravljanja odnosnog pitanja, može izvijestiti osnivača o nepravilnostima, može predlagati potrebne mjere, uključivši izmjene akta o osnivanju, statuta i drugih općih akata sveučilišta.”* . Ukoliko Vijeće izvjesti Ministra o nepravilnostima, on može momentalno upotrijebiti čl. 28 ZS-a koji precizno definira njegove ovlasti u provedbi nadzora. Time je javni interes potpuno ostvaren, a izbjegavaju se proizvoljne odluke Vijeća. Osim toga, ukoliko osnivatelj smatra da mora postaviti neke parametre na organizacijski elaborat i slične dokumente, oni moraju biti jasno navedeni u Zakonu.
5. Potvrđivanje i razrješenje rektora. Rektor upravlja sveučilištem pa zasigurno postoji javni interes da Zakon propiše određene kvalifikacije koje kandidat mora imati. Npr. može se zahtijevati: redovni profesor sveučilišta, iskustvo u upravljanju u sustavu visokog obrazovanja, međunarodno iskustvo, potvrda o nekažnjavanju, potvrda da kandidat nije pod istragom i sl. Nepravilno je

- prepustiti odluku o podobnosti za funkciju rektora tijelu imenovanom od strane osnivatelja.
6. Razrješenje rektora. Rektor upravlja sveučilištem pa zasigurno postoji javni interes da Zakon propiše određene uvjete u kojima rektor mora biti razrješen (isti kao uvjeti navedeni u Zakonu), ali taj posao mora biti u nadležnosti Senata, dok Sveučilišno vijeće treba izvjestiti osnivatelja ukoliko Senat ne poštuje Zakon.
 7. Implementacijske mjere. Za raspuštanjem senata ne postoji nikakva javna potreba, tim više što je konstituirajući senat u potpunom raskoraku sa Senatom definiranim u Zakonu. Iako je praktički identična mjera bila predviđena Zakonom o visokim učilištima (1993. godina), situacija nipošto nije usporediva. Znanstveno-nastavno vijeće koje je dotad djelovalo (Zakon o usmjerenom obrazovanju) je bilo potpuno neoperativno tijelo (svi nastavnici, studenti i suradnici) pa predlagatelj nije imao drugog izlaza nego definirati Senat sveučilišta na način da se sastoji od rektora, prorektora i dekana. Trenutno sveučilište ima legalno izabrani senat s legalno izabranim predstavnicima studenata koji može bez ikakvih problema u sljedećih godinu dana usklađivati statut i pripremiti eventualne organizacijske promjene.
 8. Upisnine. Ograničenje upisnina je opravdano javnom potrebom o dostupnosti visokog obrazovanja. Neograničeno povećanje bi u konačnici ugrozilo samu misiju sveučilišta. Ipak, pojam “redovnog izvršavanja obveza” bi trebao biti definiran zakonom jer on zapravo ne predstavlja pravila studiranja nego kriterij po kojem država oslobađa studente od plaćanja.

Sljedeći relevantni članak Ustava:

Članak 3.

Sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava.

Stajalište Ustavnog suda izraženo u odluci i rješenju broj: U-I-659/1994 i dr. od 15. ožujka 2000. godine ("Narodne novine", broj 31/00.):

U tom smislu Sud osobito ističe da u pravnom poretku utemeljenom na vladavini prava zakoni moraju biti opći i jednaki za sve, a zakonske posljedice trebaju biti izvjesne za one na koje će se zakon primijeniti. Sud također napominje da zakonske posljedice moraju biti primjerene legitimnim očekivanjima stranaka u svakom konkretnom slučaju u kojem se zakon na njih neposredno primjenjuje.

Jednostavnije, odredbe zakona ne smiju biti dvosmislene, a zakonske posljedice moraju biti izvjesne za one na koje će se zakon primijeniti.

Neki konkretni primjeri iz Zakona o sveučilištu.

1. Iz st. 3, čl. 8 nije jasno da li sveučilište ima najmanje tri sastavnice i sve sastavnice su ustrojene kao podružnice ili sveučilište ima najmanje tri sastavnice ustrojene kao podružnice dok ostale mogu biti ustrojene proizvoljno.
2. Pojmovi fakultet, akademije i odjel nisu nigdje definirani pa je nejasno koja sastavnica upada u koju kategoriju.
3. Strategija sveučilišta nije definirana nigdje u Zakonu. Uzmemo li u obzir podrednu primjenu Zakona o znanosti, možemo zaključiti da se radi o strategiji znanstvene pravne osobe, ali ni tamo ne piše tko donosi strategiju.
4. Način izbora Sveučilišnog vijeća ima potpuno neizvjestan ishod. Pola članova imenuje senat, a pola Vlada. Tako izabrani članovi biraju devetog dogovorom. Osim što nije jasno kojom većinom odlučuju o devetom članu, moguća su dva ishoda: deveti član sklon sveučilištu i deveti član sklon osnivatelju. Stoga nije jasno zastupa li Vijeće sveučilište ili osnivatelja tj. promiče li autonomiju sveučilišta ili je nadziranjem ograničava. Postupak kojim bi HAZU imenovao devetog člana je potpuno neodređen. Radi li se predsjedništvu HAZU-a, redovnoj skupštini ili nečem trećem? Ukoliko je Sveučilišno vijeće doista nadzorni organ (točka 4 gore), ispravno bi bilo da većinu članova imenuje Sabor s liste Ministra, a manjinu s liste Senata. Članovima vijeća također treba propisati kvalifikacije slične kao rektoru. Predloženi način imenovanja i rada Vijeća vjerojatno bi dovodio do stalnih blokada u radu, a osim toga

potiče konflikte na relaciji sveučilište-osnivaatelj umjesto da promiče suradnju na korist javnosti.

5. Financiranje je potpuno nejasno jer Zakon o sveučilištu i Zakon o znanosti drugačije (i to fundamentalno drugačije) definiraju komponente programskih ugovora.

KOMENTARI na Zakon o visokom obrazovanju

Kratice:

- ZS: Zakon o sveučilištu
- ZVO: Zakon o visokom obrazovanju
- ZZD: Zakon o znanstvenoj djelatnosti
- ZZDVO: Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (2003 god)
- ZVU: Zakon o visokim učilištima (1993 god)

OSNOVNI POJMOVI

- Pojam privremeni student se ne pojavljuje nigdje drugdje u zakonu osim u čl. 2
- Koja je razlika između pojmova neformalno i informalno obrazovanje?

NACIONALNO VIJEĆE ZA VISOKO OBRAZOVANJE

St. 2 čl. 5 određuje da kandidate za NNVO predlažu visoka učilišta i druge znanstvene pravne osobe, dok s druge strane st.3. određuje da sabor imenuje 6 članova na prijedlog Rektorskog zbora, 2 na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola i 2 na prijedlog drugih znanstvenih pravnih osoba. Znači li to da Rektorski zbor predlaže 6 osoba s liste sveučilišta, Vijeće veleučilišta 2 osobe s liste veleučilišta i visokih škola, a sabor izabere 2 osobe s liste ostalih znanstvenih pravnih osoba? U trenutno važećem zakonu stoji

«Kandidate za članove i predsjednika Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje utvrđuje Vlada Republike Hrvatske na temelju prijedloga koje podnose znanstveni instituti, Rektorski zbor, sveučilišni senati, Vijeće veleučilišta i visokih škola, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatska gospodarska komora, udruge poslodavaca, sindikati u znanosti te znanstvenici i članovi akademske zajednice na temelju javno objavljenog poziva za predlaganje kandidata.»

«Članove Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i njihove predsjednike imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, vodeći računa o zastupljenosti predstavnika iz područja znanosti i umjetnosti, te regija i o zastupljenosti znanstvenika iz gospodarstva. »

Rektorski zbor daje 6 od 13 članova pa sveučilišni profesori čine manjinu u NVVO, dok su u dosadašnjem zakonu 7 članova morali biti sveučilišni profesori.

Po položaju u NVVO ulaze i Ministar, kao i predsjednik i potpredsjednik saborskog odbora za obrazovanje, znanost i kulturu.

Način imenovanja, kao i članovi koji ulaze po položaju su potpuno različiti od Nacionalnog vijeća za znanost i tehnologiju (imenuje Vlada, ulaze Ministar, ministar gospodarstva i član nacionalnog vijeća za konkurentnost). Nije jasno odakle ovaj stupanj asimetrije. Također, u prijedlozima zakona se više niti ne suradnja dva nacionalna vijeća koja je detaljno razrađena trenutnim zakonom.

Čl. 4, st 1: zadaća Nacionalnog vijeća «utvrđuje minimalne uvjete za izbor na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna radna mjesta, kojima se na odgovarajući

način vrednuje umjetnička djelatnost te uvjete za nastavna radna mjesta na visokim učilištima;» krši autonomiju sveučilišta. Iz tog razloga je ovu zadaću dosad obavljao rektorski zbor, uz suglasnost Nacionalnog vijeća (obrazloženo u rješenju Ustavnog suda U-I/902/1999). Sadašnjim sastavom Nacionalnog vijeća u kojem sveučilišni profesori mogu biti u manjini je ovaj problem bitno naglašeniji.

Čl. 4, st 1: zadaća NVVO-a «predlaže ministru nadležnom za poslove visokog obrazovanja (u daljnjem tekstu: Ministar) smjernice za razvojno financiranje sustava visokog obrazovanja;» je besmislena jer upravo Ministar po položaju ulazi u NVVO.

Bitno je napomenuti da ZZDVO, kao ni ZVU nisu predviđali Ministra ili predsjednika/potpredsjednika saborskog odbora za obrazovanje u NVVO-u. Promjena dugogodišnje prakse nije obrazložena u popratnim tekstovima. Kao glavna mana NVVO-a navodi se dugogodišnja opterećenost izdavanjem dopusnica, ali taj problem je riješen putem AZVO-a.

REKTORSKA KONFERENCIJA

U prethodnim člancima se koristi termin rektorski zbor koji je ustaljen u hrvatskoj praksi (koriste ga ZVU i ZZDVO) dok je konferencija preuzeta iz njemačkog sustava. Ničim obrazložena promjena naziva samo bi uzrokovala nepotrebne troškove u sustavu, a osim toga u prijelazne i završne odredbe bi trebalo dodati član o ustrojavanju rektorske konferencije i/ili nastavku djelovanja trenutnog rektorskog zbora kao rektorske konferencije.

U zadaće rektorskog zbora/konferencije mora ući i utvrđivanje minimalnih uvjeta za izbor na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna radna mjesta i nastavna radna mjesta na sveučilištima

VISOKA UČILIŠTA

Bitne razlike između ZZDVO-a i prijedloga zakona su sljedeće

1. ZZDVO dozvoljava osnivanje sveučilišta, veleučilišta i visoke škole samo kao ustanova, dok je u prijedlozima zakona to ispušteno. Javna visoka učilišta osnivaju se kao ustanove, ali privatna ne moraju (čl. 48 ZZDVOa).
2. ZZDVO definira fakultete i akademije u sklopu sveučilišta kao visoka učilišta, precizno navodi kriterije po kojima se sastavnica može nazvati fakultetom i akademijom, kao i njihova tijela. Prema novim prijedlozima samo sveučilište, veleučilište i visoka škola definiraju se kao visoka učilišta. Pojmovi fakultet i umjetnička akademija samo se spominju kao sastavnice sveučilišta (čl. 2 i čl. 14) bez ikakve definicije. Zakon bi morao precizno definirati svaki pojam koji se koristi.
3. ZZDVO definira i sveučilišni odjel, kao i sveučilišni institut, kriterije koje moraju ispuniti i njihova tijela. U prijedlozima se sveučilišni institut uopće ne spominje, dok se odjel spominje na isti način kao i fakultet i akademija.

4. Prema ZZDVOu odjel djeluje u jednom znanstvenom polju ili interdisciplinarnom području, dok fakultet može djelovati u više polja, dok je u trenutnom prijedlogu sve potpuno proizvoljno.
5. Dodatno ZZDVO je precizno regulirao visoka učilišta za vojne i policijske potrebe kao i suradnju s nadležnim ministarstvima. U trenutnim prijedlozima tog dijela uopće nema.
6. Konačno ZZDVO navodi: Visoka učilišta obavljaju svoju djelatnost kao **javnu službu**, dok je u prijedlogu zakona to izostavljeno.

Promjenu vezanu uz osnivanje privatnih visokih učilišta (ne nužno kao ustanove) predlagatelj nije niti spomenuo, a kamoli obrazložio u popratnim tekstovima. Fakultet, umjetnička akademija i sveučilišni odjel bili su precizno definirani već u Zakonu o visokim učilištima (1993.), s idejom da djelatnici odjela sudjeluju u nastavi na cijelom sveučilištu. Stoga je potpuno nejasno ignoriranje tih pojmova od strane predlagatelja koje može dovesti samo do potpunog nereda u sustavu visokog obrazovanja. Želi li predlagatelj jače integrirano sveučilište, dovoljno je da precizno navede svu zajedničku infrastrukturu, zajedno s rokovima uspostave iste.

Čl. 13 prijedloga zakona odnosi se na visoka vjerska učilišta i posebno je problematičan. St. 1

«Visoka vjerska učilišta osnovana sukladno aktima vjerskih zajednica imaju sva prava i obveze kao i visoka učilišta iz ovoga Zakona, ako ispunjavaju uvjete iz ovoga Zakona.»

sugerira da vjerske zajednice mogu osnivati samo sveučilišta, veleučilišta i visoke škole. S druge strane st. 2

«Položaj visokih vjerskih učilišta iz stavka 1. ovoga članka koja djeluju kao sastavnice nekog od javnih sveučilišta uređuje se ugovorom između sveučilišta i osnivatelja vjerskog visokog učilišta, uz poštivanje međunarodnih ugovora.»
dozvoljava da visoka vjerska učilišta mogu djelovati kao sastavnice sveučilišta. Dakle, sveučilište bi kao sastavnicu imalo drugo sveučilište, veleučilište ili visoku školu. Ukoliko visoka vjerska učilišta žele izvoditi sveučilišne studije morali bi biti sveučilište. Kako će se ovaj članak primijeniti na Katoličke bogoslovne fakultete?

STUDIJI NA VISOKIM UČILIŠTIMA

Koja je svrha uvođenja termina prijediplomski studij? Učestale promjene naziva (preddiplomski je u upotrebi tek nešto više od pet godina) samo unose nered i dodatne troškove u sustav.

ZZDVO u čl. 69 jasno definira razliku između sveučilišnog i stručnog studija. Stručni studij pruža znanja i vještine potrebne za neposredno uključivanje u radni proces, dok sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u znanosti i visokom obrazovanju, poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito i primjenu znanstvenih i stručnih dostignuća. Dakle, razlika je u sadržaju studija.

Slično, ZVU definira sveučilišni studij kao studij koji se izvodi bilo na razini sveučilišta ili visokih učilišta u sklopu sveučilišta, a stupnjem znanja koja se na njemu stječu omogućuje, uz obavljanje određenog zanimanja i bavljenje znanstvenim ili umjetničkim radom, dok se stručni studij izvodi na razini veleučilišta, visokih škola u sastavu ili izvan veleučilišta, a stupnjem stručnih znanja i umijeća koja se na njemu stječu omogućuje uspješno bavljenje i unapređivanje nekog zvanja (struke).

Dakle, intencija binarnog sustava, od njegovog uvođenja, jest da završeni studenti stječu različite kompetencije, suprotno tvrdnjama predlagatelja da su kompetencije iste samo je prosječna razina znanja studenata stručnih studija niža.

Prijedlozima zakona sveučilišni studij je studij na sveučilištu, dok je stručni studij onaj na veleučilištu i visokoj školi. Obje vrste obuhvaćaju prijediplomsku i diplomsku razinu, a moguć je i prijelaz na sveučilišni diplomski sa stručnog prijediplomskog studija. Obrazloženje predlagatelja da najboljim studentima stručnih studija treba omogućiti prijelaz na sveučilišne diplomske studije pokazuje nerazumjevanje razlike u kompetencijama koje trenutno stječu prvostupnici stručnih i sveučilišnih studija. Uspjeh takvih prvostupnika pritom nije ključan, bitno je da njihov dotadašnji studij nije imao uključene komponente potrebne za pohađanje sveučilišnog diplomskog studija. To znači da bi takvim studentima morali propisivati razlikovne semestre uz nejasno financiranje ili bi morali uvesti razredbene ispite pri upisu diplomskih studija.

Predlagatelj uopće ne radi razliku između sveučilišnog i stručnog prijediplomskog studija (čl. 28), dok je kod diplomskih studija jedina razlika da sveučilišni diplomski studij priprema za nastavak znanstvenog usavršavanja. Znači li to da će veleučilišta i visoke škole moći tražiti dopusnice za studij medicine, arhitekture, prava itd? Iz prijedloga se ne vidi prepreka takvoj praksi.

U popratnim tekstovima predlagatelj navodi velik broj stručnih studija na sveučilištima, pri tom ne navodeći raspodjelu po pojedinim sveučilištima i uzroke takvog stanja (primjer: sveučilište u Splitu je moralo preuzeti studente veleučilišta u Splitu). Ustavni sud je u svojoj odluci U-I/1707/2006 napomenuo da stručni studiji trebaju predstavljati iznimku, a ne pravilo na sveučilištu, kao i da osnivaatelj putem dopusnice ima mehanizam za suzbijanje broja stručnih studija na sveučilištu

Čl. 41 koji definira cjeloživotno učenje ne govori ništa o privremenim studentima koji se spominju u čl. 2 (osnovni pojmovi).

Nije jasna potreba uvođenja brojčanih ocjena od 1 do 6. Takav potez bi uzrokovao nemale troškove prilagodbe informatičke infrastrukture i edukacije nastavnika, bez navedenog izvora sredstava. Dodatno, kroz duži period bi u sustavu paralelno egzistirale dvije grupe studenata s ocjenama 1-5 (stari) i 1-6 (novi) koji bi se istodno natjecali za stipendije, studentske domove itd. U završnim i prijelaznim odredbama ne govori se ništa na tu temu. Konačno, statut SuZa već sada ima implementirano

preslikavanje brojčanih (1-5) u ECTS ocjene pa je namjera predlagatelja potpuno nejasna.

Jedan od problema koji predlagatelj iznosi u popratnim tekstovima je velik broj studijskih programa u društveno-humanističkom području. Predlagatelj je pritom smetnuo s uma da je ulaz na visoka učilišta ograničen izlazom iz sustava srednjoškolskog obrazovanja u kojem su dominantne gimnazije općeg tipa. Osim toga, srednjoškolci u nastavnom programu nemaju praktički nikakvih sadržaja koji bi ih informirali o mogućnostima raznih zanimanja. Stoga je svođenje problema na upisne kvote blago rečeno nekorektno.

STUDENTI

Prava iz studentskog standarda (čl. 48) ostvaruju samo studenti redovitog prijediplomskog i diplomskog studija, dok poslijediplomski i izvanredni studenti nemaju nikakva prava iz studentskog standarda. Prava su navedena općenito, a detalji će biti propisani pravilnikom koji će Ministar donijeti naknadno. Iz popratnih tekstova može se zaključiti da će pojedinim skupinama stanovništva upisnina biti subvencionirana, npr. studentima koji žive u teškim materijalnim prilikama.

Jedino u st 2 je navedeno da redoviti prijediplomski i diplomski studenti ostvaruju pravo na financiranje upisnine sredstvima državnog proračuna pod uvjetom da ispunjavaju obveze utvrđene općim aktom visokog učilišta. Dakle, kriterij ispunjavanja obveza je potpuno ostavljen visokim učilištima pa je jasno da predlagatelj nije napravio nikakve projekcije mogućih troškova. Osim toga, st 2 se može tumačiti samo kao naknadna refundacija upisnine uplaćene od strane studenta na početku godine, a ne kao prva godina bez plaćanja.

Nadalje, prijedlog zakona predviđa korištenje prava iz studentskog standarda maksimalno godinu dana dulje od predviđenog trajanja duljine studija. Dosadašnji propisi su prepuštali statutima određivanje trajanja statusa redovitog studenta. Statut SuZ-a u čl. 54 dozvoljava vrijeme dvostruko dulje od propisanog trajanja studija. Za studenta je prijedlog zakona bitno nepovoljniji (preddiplomski 4 godine naspram 6, a integrirani 6 godina naspram 10). Ovdje se ne radi samo o upisninama, nego i o zdravstvenom osiguranju, stanovanju, prehrani, zapošljavanju itd. Konačno, godina dulje od predviđenog trajanja studija zapravo znači da student samo jednu godinu smije položiti manje od 60 ECTSova da bi zadržao bilo kakva prava iz standarda tako da je odredba iz st 2 « pod uvjetom da ispunjavaju obveze utvrđene općim aktom visokog učilišta.» besmislena. Što god da visoko učilište odluči, student mora polagati sve ECTSove.

Iznos upisnine limitiran je čl. 49 samo za redovite prijediplomske i diplomske studije, kao i poslijediplomske doktorske studije, a ne i za izvanredne i specijalističke studije. Ova činjenica može samo potaknuti otvaranje novih specijalističkih i izvanrednih studija, suprotno deklariranim željama predlagatelja.

Nadalje, za zaposlenike na suradničkom radnom mjestu znanstvenog novaka na javnim sveučilištima i javnim znanstvenim institutima predviđeno je da troškove PDSa snosi poslodavac, dok isto pravo nije predviđeno za novake zaposlene na HAZU ili bilo kojoj drugoj znanstvenoj pravnoj osobi.

AKADEMSKI NASTAVNICI

Svi članci koji se tiču radnog odnosa akademskih nastavnika su nesuvisli i kontradiktorni jer nije jasno tko je poslodavac.

U čl. 55 treba dodati «odnosno njihovim sastavnicama» jer je predviđeno da fakulteti mogu imati pravnu osobnost.

St. 4 čl. 56 definira ustroj i ukupan broj radnih mjesta uređen prema načelu da najviši relativni udio imaju docenti. Nije predviđen nikakav mehanizam provedbe, kao ni rok prilagodbe pa je besmislen. Nadalje, nigdje nije navedeno tko predlaže, a tko donosi akt o ustroju radnih mjesta i u kojem roku.

Postupak stjecanja akademske dopusnice je nejasan. Logika nalaže da kandidat za radno mjesto na sveučilište prvo stekne akademsku dopusnicu (slično kao što sada prvo održi nastupno predavanje), a zatim potpisuje ugovor o radu. St. 10 propisuje da se protiv akta odbijanja izdavanja akademske dopusnice pokreće radni spor. Osim što taj stavak implicira da je rektor poslodavac, postupak je nemoguć ako kandidat nije potpisao ugovor o radu. Dodatno, akademska dopusnica izdaje se i gostujućim i naslovnim nastavnicima koji zacijelo ne mogu pokrenuti radni spor jer nemaju radni odnos zasnovan na predmetnom sveučilištu. Dakle, akademska dopusnica može biti samo upravni akt protiv kojeg se pokreće upravni spor. U tom slučaju rektor ne bi morao nužno biti poslodavac.

Zasnivanje radnog odnosa, izbori i podnošenje izvješća o radu postavljeni su potpuno općenito u čl. 58.

- Iz st. 1 se može zaključiti da je napredovanje moguće samo ako netko na višem radnom mjestu ode u mirovinu i raspiše se natječaj za odgovarajuće radno mjesto, dok je u međuvremenu potrebno samo pisati izvješća o radu. Dakle suprotno najavama predlagatelja o napredovanju sukladno rezultatima.
- Predlagatelj u st. 5 predviđa podnošenje izvješća senatu, dok u st. 6 sve detalje prepušta općem aktu sveučilišta. Osim što je postupak u praksi neprovediv (30 članova senata i nekoliko tisuća nastavnika), nije predviđena mogućnost žalbe (upravni spor?). Svi detalji izvješća za nastavna radna mjesta prepušteni su općim aktima sastavnica. Trenutno senat potvrđuje samo izbor redovnih profesora.
- St. 7 predviđa da se za akademskog nastavnika kojem ne bude prihvaćeno izvješće o radu pokreće postupak redovitog otkaza ugovora o radu. Isto se

dogada u slučaju trajnog oduzimanja akademske dopusnice. Ako poslodavac nije sveučilište nije moguć radni spor nego samo upravni.

Istovremeno, u čl. 59 definira se povjerenstvo za izbor na radno mjesto koje ocjenjuje pristupnika, ali nije navedeno tko ga formira, kome točno podnosi izvješće i tko ga prihvaća, što preciznu odredbu o podnošenju izvješća senatu čini još besmislenijom.

U čl. 59 bi trebalo omogućiti sudjelovanje inozemnih znanstvenika u povjerenstvima ili znanstvenika s instituta koji imaju sporazum o suradnji sa sveučilištem. Neke discipline postoje samo na jednom sveučilištu unutar RH što implicira manje stručna povjerenstva.

Čl. 60. Da li dva redovita profesora moraju biti iz istog znanstvenog područja kao gostujući nastavnik? Tko imenuje dotična dva profesora, kome podnose izvješće i tko ga prihvaća? Opet se pojavljuje potpuna proizvoljnost.

Zašto se spominje samo naslovni docent, a ne i naslovni profesor? Kakve će to imati posljedice po trenutno postojeće naslovne profesore (nema odgovarajuće prijelazne odredbe)?

Čl. 70 i 71, treba dodati «ili sastavnicama». U suprotnom znanstveni novak može biti zaposlen samo na sveučilištu.

Čl. 72 potpuno zanemaruje činjenicu da znanstveni novaci ne pohađaju uvijek poslijediplomski doktorski studij (u st 1 je potrebno dodati riječ doktorski) na matičnom sveučilištu. Članak je potpuno prilagođen novacima znanstvenih instituta.

Čl. 77, st 4 je besmislen jer prema trenutnom prijedlogu sastavnice nisu visoka učilišta pa rad na drugoj sastavnici niti ne može biti rad izvan matičnog visokog učilišta.

FINANCIRANJE

Čl. 86, st 2, pretpostavljam da to znači kako upisnine možemo trošiti samo na nedefinirane administrativne troškove.

PREKRŠAJNE ODREDBE

Čl. 92 dozvoljava kažnjavanje samo sveučilišta i rektora, čak i ako su fakulteti i akademije pravne osobe (jer nisu visoka učilišta), dakle upravo suprotno medijskim najavama o kažnjavanju dekana. Naprotiv, upravo ZZDVO je omogućavao direktno kažnjavanje dekana.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Čl. 103 implicira da upisnine kreću tek od ak. god. 2013/2014.

DODATNE PRIMJEDBE:

- Bitna razlika između dosadašnjih i predloženih zakonskih rješenja je u činjenici da se privatna visoka učilišta više ne moraju osnivati kao ustanove, nego mogu biti i trgovačka društva. Promjena nije niti spomenuta u popratnim tekstovima, a nije je bilo ni u nacrtima iz listopada. Dakle, netko je reagirao u međuvremenu. Ista novina se predviđa i za znanstvene institute. Osim toga, izbačena je odredba ZZVDO-a «Visoka učilišta obavljaju svoju djelatnost kao **javnu službu**».
- Pojmovi fakultet, akademija i odjel uopće nisu definirani, a morali bi biti ako ih želimo koristiti u zakonu. Dodatno, u visoka učilišta treba uključiti fakultete i akademija (problem KBF-a, prekršajnih odredbi za dekane itd.)
- Postupak izbora na radna mjesta, podnošenja izvješća i izdavanja dopusnice mora biti suvislo definiran.

KOMENTARI na Zakon o znanstvenoj djelatnosti

Kratice:

- ZZD: Zakon o znanstvenoj djelatnosti
- ZS: Zakon o sveučilištima
- ZZDI: Zakon o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti (1993)
- ZZDVO: Zakon o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju (2003)
- NVZ: Nacionalno vijeće za znanost i tehnologiju
- NNVO: Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu

OSNOVNI POJMOVI

- Mobilnost istraživača: znanstvena pravna osoba upisana je u upisnik Agencije pa nikako ne može biti inozemna
- Proračun znanstvene pravne osobe definiran u zakonu bitno se razlikuje od onog u zakonu o sveučilištima, iako bi se oba trebala primjenjivati na sveučilišta. Zakon o znanosti predviđa natječajnu, dok zakon o sveučilištima predviđa izvedbenu komponentu, a natječajna sredstva stavlja u proračun vlastitih prihoda. Dodatno, u zakonu o sveučilištima kapitalne investicije su u osnovnom, a u zakonu o znanosti u razvojnom dijelu proračuna.

ZNANSTVENA DJELATNOST:

Čl. 4 ZZD

«(1) Znanstvena djelatnost u smislu ovoga Zakona uključuje temeljno, primijenjeno i razvojno znanstveno istraživanje kao i posebnosti izražene u istraživanju u znanstvenom području društvenih i humanističkih znanosti.

(2) Temeljno znanstveno istraživanje je teorijski ili pokusni rad poduzet prvenstveno radi postignuća novih znanja o osnovama pojava i činjenica. Temeljnim znanstvenim istraživanjem smatraju se i poslovi namijenjeni širenju znanstvenih, umjetničkih i tehničkih znanja koja nisu povezana s industrijskim i komercijalnim ciljevima.

(3) Primijenjeno znanstveno istraživanje je teorijski ili eksperimentalni rad poduzet radi postignuća novih znanja i usmjeren prvenstveno na ostvarivanje praktičnoga cilja. Primijenjenim istraživanjem smatraju se i planirana istraživanja ili kritička ispitivanja s ciljem stjecanja novih znanja koja se mogu koristiti za razvoj novih proizvoda, proizvodnih postupaka ili usluga, ili za značajna poboljšanja već postojećih proizvoda, proizvodnih postupaka ili usluga.

(4) Razvojno znanstveno istraživanje je sustavan rad temeljen na rezultatima znanstvenoga istraživanja i praktičnoga iskustva, usmjeren stvaranju novih proizvoda i sustava te uvođenju novih procesa ili znatnom poboljšanju postojećih.»

odgovara malo proširenim čl. 2 i 3 ZZDI

“Znanstvena istraživanja su temeljna istraživanja i primijenjena istraživanja.

Temeljno istraživanje je teorijski ili pokusni rad poduzet prvenstveno radi postignuća novih znanja o osnovama pojava i činjenica (bez konkretne primjene).

Primijenjeno istraživanje je teorijski ili eksperimentalni rad poduzet radi postignuća novih znanja i usmjeren prvenstveno na ostvarivanje praktičnog cilja.

Razvojno istraživanje je sustavan rad temeljen na rezultatima znanstvenog

istraživanja i praktičnog iskustva, usmjeren stvaranju novih proizvoda i sustava, te uvođenju novih procesa ili znatnom poboljšanju postojećih.”

U ZZID-u je razvojno istraživanje bilo suvislije definirano (ne kao znanstveno). Nijedan od navedena tri pojma ne spominje se nakon toga u tekstu ZZD-a pa nije jasno čemu služe (ZZDVO ih nije koristio). Nije jasno o kakvim posebnostima u području društveno-humanističkih znanosti predlagatelj govori u st. 1.

STRATEGIJA RAZVOJA ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE RH

Strategija definirana u čl. 5 ZZD-a po svemu je nalik na Nacionalni znanstveno-istraživački program iz ZZDI-a. Bitne razlike su: i) program je donosio Sabor na prijedlog Nacionalnog znanstvenog vijeća, ii) sadržaj programa precizno je definiran u čl. 13 ZZDI-a

“Nacionalnim znanstvenoistraživačkim programom određuju se:

- znanstvena područja koja treba posebno razvijati, zbog dosegnute i međunarodno priznate kakvoće kojom pridonose ugledu hrvatske znanosti u svijetu,*
- znanstvena područja u Republici Hrvatskoj koja treba sustavno razvijati jer su nedostatno ili uopće nisu razvijena,*
- prvenstva u znanstvenoistraživačkoj djelatnosti,*
- prvenstva ulaganja u znanstvenoistraživačke pravne osobe,*
- program sudjelovanja u međunarodnim znanstvenoistraživačkim projektima,*
- program pribave i korištenja temeljne znanstvenoistraživačke opreme,*
- program sustavne naobrazbe znanstvenika i istraživača,*
- program razvitka sustava znanstvenih informacija i objavljivanje postignuća znanstvenoistraživačkog rada,*
- potrebna sredstva Ministarstva za njegovo ostvarenje, a osobito za izvedbu znanstvenih i razvojnih istraživanja,*
- udio sredstava drugih ministarstava i državnih zavoda u potpori programa te,*
- osnovna raspodjela sredstava za njegovu izvedbu. «*

Osim što u ZZD-u nigdje nije naveden precizan opis Strategije, nema ni roka do kojeg se donosi. Strategije znanstvenih pravnih osoba trebaju biti usklađene s nacionalnom strategijom. Dakle, dok nema nacionalne strategije ne može biti ni strategije znanstvenih pravnih osoba. Nije jasno niti zašto Strategiju donosi Vlada, a ne Sabor.

NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST I TEHNOLOGIJU

Uočljiva je izrazita asimetrija NVZ-a u odnosu na NVVO

- NVVO ima 12 članova (po funkciji ulaze Ministar, kao i predsjednik i potpredsjednik saborskog odbora za obrazovanje, znanost i kulturu), dok NVZ ima 9 članova (po funkciji ulaze Ministar, ministar gospodarstva i član Nacionalnog vijeća za konkurentnost iz područja gospodarstva). Dakle, udio politike u NVVO-u je 1/4, a u NVZ-u 1/3
- NVVO imenuje i raspušta Hrvatski sabor, a NVZ Vlada
- NVVO jednom godišnje podnosi izvješće Hrvatskom saboru, dok se izvješće NVZ-a samo objavljuje na mrežnim stranicama Vlade i Ministarstva (nije

navedeno mora li ga Vlada prethodno prihvatiti). Zapravo je apsurdno da tijelo u kojem sjede dva ministra podnosi izvješće Vladi.

- NVVO podnosi prijedlog strateškog dokumenta javnih visokih učilišta Hrvatskom saboru, dok NVZ podnosi prijedlog strateškog dokumenta javnih znanstvenih pravnih osoba Vladi. U toj točki st. 1 čl. 8 trebalo bi dodati «sukladno zakonu o osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti», ali u tom zakonu Hrvatski sabor donosi strateškog dokumenta javnih znanstvenih organizacija.

Bilo bi zanimljivo čuti obrazloženje predlagatelja za ovakav način organizacije.

Umjetničko područje uopće nije zastupljeno u NVZ-u.

Čl. 9, st 3, akademski nastavnici su po definiciji znanstvenici (zakon o visokom obrazovanju)

KATEGORIZACIJA JAVNIH ZNANSTVENIH INSTITUTA

Postupak kategorizacije javnih znanstvenih instituta je sljedeći:

- kriterije određuje Nacionalno vijeće u kojem sjedi Ministar
- rješenje izdaje Ministar,
- žalba ide Nacionalnom vijeću u kojem sjedi Ministar

i uopće ne zaslužuje komentar.

Kategorije bi morale biti definirane zakonom, kad već kriteriji nisu (slično kao što su definirana znanstveno-nastavna i znanstvena radna mjesta)

Financiranje bitno ovisi o kategoriji pa potpuno nepoznavanje kategorija upućuje na to da je financiranje trenutno potpuno nerazrađeno

Neke početne točke za kriterije kategorizacije bi ipak trebalo dati zakonom, Jedino pobliže što se spominje u prijedlogu je institut najviše kategorije kod zajedničkog PDSa (čl. 56), ali koliko kategorija ispod toga postoji ne piše nigdje.

Dodatno, zar o kvaliteti visokog obrazovanja i znanosti ne brine AZVO?

ZNANSTVENE PRAVNE OSOBE

Znanstvene pravne osobe su preslik znanstveno-istraživačkih pravnih osoba iz ZZDI-a. Razlika je da su u ZZDI-u kao znanstveno-istraživačke pravne osobe navedeni i fakulteti (ne i odjeli), a ne samo sveučilišta. Znanstveno-istraživačke pravne osobe također su se upisivale u Upisnik, samo što je isti vodilo Ministarstvo.

Da li se fakulteti i akademije mogu upisati u Upisnik ako imaju pravnu osobnost?

Čl. 13, st 4, definicija sveučilišta je kriva. Naime, sva visoka učilišta se bave visokim obrazovanjem.

Čl. 14, na sveučilištu se ustrojavaju znanstveno-nastavna radna mjesta.

Čl. 15, da li je strategija znanstvene pravne osobe isto što i strategija sveučilišta, koja nije nigdje definirana u ZS-u? Prema st. 2, strategija razvoja javnih znanstvenih instituta i javnih sveučilišta mora biti usklađena s nacionalnom strategijom. Dakle, dok se ne donese Strategija, ne može se početi ni s radom na strategiji ustanove. Nikakvi rokovi se ne spominju. Da li se st 2 odnosi i na HAZU? Posredno, bez strategije javnog znanstvenog instituta ne može se sklopiti suradnja s visokim učilištem (čl. 55, st 1). Bez strategije, ne može se početi raditi niti na prijedlogu programskog ugovora.

Čl. 17 definira upisnik znanstvenih pravnih osoba. St. 2 zahtjeva da je znanstvena pravna osoba osnovana prema propisu kojim se uređuju ustanove. S druge strane, privatni institut može biti trgovačko društvo (čl. 18), a privatna sveučilišta također po novom prijedlogu ne moraju biti ustanove.

U ZZDVO svi instituti su se osnivali kao ustanove. Promjena do koje je došlo u prijedlozima nije niti spomenuta u popratnim tekstovima, a kamoli obrazložena. S druge strane ZZDI je dozvoljavao osnivanje instituta kao trgovačkih društava.

ZZDVO je poznao pojmove znanstveni centar izvrsnosti i znanstveno-tehnološki park. Tih pojmova više nema u novim prijedlozima, a ne spominju se ni u prijelaznim i završnim odredbama iako ZZDVO za znanstveno-tehnološki park npr. predviđa porezne olakšice.

ZNANSTVENA RADNA MJESTA

Čl. 34, st 3, pojam postdokorskog usavršavanja nije definiran nigdje u zakonu (pitanje nije trivijalno kakvim se na prvi pogled čini)

Čl. 35, za razliku od visokog obrazovanja u znanstvenom institutu nema odredbe o relativno najvećem udjelu radnog mjesta znanstveni suradnik

Čl. 37, st 6 bi značio da kod svakog javljanja na natječaj za više znanstveno radno mjesto znanstvenik stavlja trenutno mjesto na raspolaganje?

Uočjiva je prilična neusklađenost s analognim odredbama ZVO-a (ovdje uopće nije definirano povjerenstvo za izbor, tamo se ne govori ništa o otkazu ako se akademskog nastavnika ne izabere na više radno mjesto itd.)

Čl. 41, nejasno je o kakvim rokovima za izbor predlagatelj govori. U čl. 37 spominju se samo rokovi za podnošenja izvješća.

ZNANSTVENI NOVAK I POSTDOKTORAND

U svim odredbama koje se tiču znanstvenih novaka i postdoktoranada treba dodati HAZU, osim javnih sveučilišta i instituta. Dodatno, nejasno je zašto ostale znanstvene pravne osobe ne bi mogle zapošljavati novake.

U svim odredbama bi trebalo uz sveučilište dodati «kao i na njegovoj sastavnici». U suprotnom bi novaci i postdoktorandi mogli biti zaposleni samo direktno na sveučilištu, a za to bi ipak trebali imati nekoliko godina prilagodbe (osim toga krši se autonomija sveučilišta po pitanju ustroja)

Odredbe o dobnim granicama od 30 godina za znanstvene novake i 35 za postdoktorande su neustavne (javne službe moraju biti dostupne svima pod jednakim uvjetima, ograničenja sloboda moraju biti racionalna i opravdana što ovo zacijelo nije). Činjenica da se ovakva odredba našla u konačnom prijedlogu je doista zabrinjavajuća.

Čl. 46, st 1 nedostaje riječ doktorski ispred poslijediplomski (zakon o visokom obrazovanju predviđa da poslodavac plaća samo doktorski PDS)

Čl. 46, st 1, sveučilišta imaju autonomiju pri upisu studenata. Kakve posljedice za novaka nastaju ako ne uspije zadovoljiti uvjete za upis odgovarajućeg doktorskog studija?

Čl. 46, st 2, zadnja točka, odnosi li se ovo samo na novake sa sveučilišta ili na sve novake. Nitko ne može prisiliti sveučilišta da koriste novake s instituta u nastavi (sveučilište autonomno bira nastavnike i suradnike).

Čl. 48, st 1, točka 3, kako će pravo izvođenja nastave ostvariti postdoktorand koji nije zaposlen na sveučilištu?

Čl. 48, st 2, koje posljedice nastaju ako postdoktorand ne uspije naći odgovarajuću znanstvenu pravnu osobu na kojoj bi proveo godinu dana? Otkazuje mu se ugovor o radu koji ionako traje samo tri godine ili se institucija novčano kažnjava (nema odogovarajuće odredbe u prekršajnim odredbama) ili se postdoktorand novčano kažnjava?

FINANCIRANJE

Programski ugovori definirani ZZD-om i ZS-om nemaju puno dodirnih točaka, čak se radi o različitim konceptima, iako bi se oboje trebalo primijeniti na sveučilišta (opisano na str. 1). Ovo ukazuje na da predlagatelj zapravo nema nikakve projekcije budućeg financiranja znanosti.

POTICANJE TEHNOLOŠKOG RAZVOJA I INOVACIJA

Čl. 70, st 2 program tehnološkog razvoja i inovacija opet donosi Vlada, ali kako se isti temelji na Strategiji ne treba mu se nadati tako skoro.

ZNANSTVENICI VS. ISTRAŽIVAČI

ZZD definira znanstvenika kao osobu koja se bavi znanstvenim istraživanjem i ima doktorat ili je zaposlena na znanstveno-nastavnom, umjetničko nastavnom ili znanstvenom radnom mjestu. Bilo bi dovoljno reći «koja se bavi znanstvenim

istraživanjem i ima doktorat » jer bi to trebalo obuhvatiti preostale tri kategorije. Istraživači su svi ostali koji sudjeluju u znanstvenim istraživanjima (npr. novak). ZZDI je bio malo precizniji: znanstvenik je osoba u znanstveno-nastavnom ili znanstvenom zvanju, dok su istraživači: stručni suradnik, mlađi asistent, asistent i viši asistent.